

Fővárosi Ítéltábla

15.Gf.40.258/2022/8/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Pászti-Nagy Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző: dr. Pászti-Nagy András ügyvéd) által képviselt Felperes (cím3) felperesnek,
a Semjén Ügyvédi Iroda (cím4; ügyintéző: dr. Semjén István ügyvéd) által képviselt I. rendű Alperes (cím9) I. rendű,
a dr. Pintér Miklós ügyvéd (cím6) által képviselt II. rendű Alperes (cím7) II. rendű alperes ellen, követelés megszűnésének megállapítása iránt indult perében,
a Fővárosi Törvényszék 2022. május 26. napján kelt, 8.G.40.117/2021/34. számú ítélete ellen, a felperes fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban, a 2022. december 14. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 400.000 (Négyszázezer) forint + áfa, a II. rendű alperesnek 400.000 (Négyszázezer) forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság a 34. sorszámú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 1.270.000 forint, a II. rendű alperesnek 1.270.000 forint perköltséget.

[2] Ítélete indokolásában az alábbiakat rögzítette:

[3] A felperes és a II. rendű alperes között 2014. május 5. napján beruházási hitelszerződés jött létre a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) által indított Növekedési Hitelprogram második szakaszának (NHP 2) I. Pillére keretében, 150.000.000 forint éven túli beruházási hitel nyújtására, 120 hónap futamidővel. A hitelszerződésben a felperes kijelentette, tudomása van arról, hogy a kölcsön nyújtása milyen hitelprogram keretében és milyen forrásból történik. Az ügyleti kamat mértéke legfeljebb 2,5% volt. A

hitelszerződésben nem számítottak fel kezelési költséget, rendelkezésre tartási jutalékot és szerződéskötési díjat. A hitelszerződés 6.4. pontjának (2) bekezdése szerint a felperes tudomásul vette, hogy a II. rendű alperessel szembeni igényét – az ügyleti- és késedelmi kamat-, valamint díj- és jutalékgéni kivételével – nem számíthatja be a kölcsönszerződés alapján a bankkal szemben fennálló tartozásába, e tekintetben kifogással sem élhet, illetve ezen igényét sem kifogás, sem beszámítás útján nem érvényesítheti az MNB-vel szemben. A hitelszerződés 7.1. pontjában a szerződő felek rögzítették a felperesnek az MNB NHP2. I. pillérében való részvétele biztosítása érdekében vállalt kötelezettségeit. A hitelszerződés 7.1. (V.) pontjában a felperes tudomásul vette, hogy a jelen szerződésből eredő kötelezettségei teljesítése és a hitelkövetelés érvényesítése során sem a bankkal, sem az MNB-vel szemben nem jogosult semmilyen kifogást, ellenkövetelést, beszámítást előterjeszteni, arra hivatkozni, azt érvényesíteni. A hitelszerződés 7.1. (XVIII.) pontja úgy rendelkezett, hogy a felperes a szerződésből eredő kötelezettségei teljesítése során a II. rendű alperessel szemben kifogással és beszámítással nem élhet. A hitelszerződés 7.1. (XXVII.) pontjában tudomásul vette továbbá, hogy a II. rendű alperessel szembeni igényét sem kifogás, sem beszámítás útján nem érvényesítheti az MNB-vel szemben.

[4] A II. rendű alperes a felperes számára fizetési számlát vezetett, melyen a felperesnek a 2015. február 27. napján történt engedményezések után 180.400.758 forint betétkövetelése maradt fenn a II. rendű alperessel szemben.

[5] A II. rendű alperes 2015. március 3. napján felszámolás alá került.

[6] A felperes 2015. március 10. napján hitelezői igényt nyújtott be, melyben előadta, hogy a 180.400.758 forint összegű betétkövetelését, mint hitelezői igényt, a II. rendű alperessel szemben, a 2014. május 5. napján kötött hitelszerződésük alapján fennálló tartozásába beszámítja.

[7] A felszámoló a felperes hitelezői igényét 180.400.758 forint összegben visszaigazolta, a beszámítási kérelmét azonban a hitelszerződés 7.1. pontjának (V.) bekezdésében és (XVIII.) bekezdésében foglaltakra hivatkozva elutasította. A felperes a felszámoló ezen intézkedésével szemben kifogást terjesztett elő. A Fővárosi Törvényszék a kifogást elutasította. A Fővárosi Ítéltábla a felszámolási ügyszám2 számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Határozatának indokolása szerint a felperes a rendkívül kedvezményes kamatozású kölcsönt a beszámítás kizárásával kapta annak érdekében, hogy az adós társaságot refinanszírozó MNB a támogatási kölcsönhöz az adós társaság esetleges felszámolása esetén is hozzájuthasson. Az a körülmény, hogy az MNB kielégítést keresett a részére lekötött biztosítékokból, nem szünteti meg a kifogással élő és az adós közötti NHP szerződést.

[8] Az alperesek a 2020. július 1. napján kelt levéllel értesítették a felperest, hogy a II. rendű alperes a hitelszerződésből eredő 185.505.261 forint követelését az I. rendű alperesre engedményezte. A felperes a 2020. augusztus 3. napján kelt válaszában arra hivatkozott, hogy a tartozása beszámítás útján, teljes egészében megszűnt. Az I. rendű alperes erre úgy reagált, hogy a felperes betétkövetelésének beszámítása nem jött létre, a felperes az igényét csak a felszámolási eljárás keretében érvényesítheti.

[9] Az alperesek a közjegyzői okirat száma számú közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatukkal a hitelszerződést a felperes súlyos szerződésszegésére hivatkozással, annak 5.3. és 9.1.pontja alapján, 2021. november 4. napján, azonnali hatállyal felmondták.

[10] A felperes az elsődleges kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy a perbeli beruházási hitelszerződés alapján valamennyi jogcímen, a felszámolási eljárás kezdő napján, azaz 2015. március 3. napján fennállott követelés megszűnt, a felperes II. rendű alperessel kötött fizetési számlaszerződése alapján 2015. március 3. napján esedékes egyenleg

szerinti, 180.400.758 forint összegű betétkövetelésnek a 2015. március 10. napján kelt nyilatkozattal közölt beszámítása következményeként.

[11] A felperes a másodlagos kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy jogosult a hitelszerződésből eredő bármely pénztartozásával szemben beszámítani a 2015. március 3. napján esedékes, 180.400.758 forint összegű, a II. rendű alperes felszámolója által nyilvántartásba vett betétkövetelését.

[12] A felperes az elsődleges és másodlagos kereseti kérelmeinek jogalapjaként a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 36. § (1) bekezdését, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 49. § (2) bekezdését, s a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:49. § (1)-(2) bekezdéseit jelölte meg.

[13] A felperes harmadlagos kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság módosítsa a hitelszerződést akként, hogy abból törli a 6.4. pontjának második bekezdését, a 7.1. (V) pontját, a 7.1. (XVIII.) pontját és a 7.1. (XXVII.) pontját, s az ekként módosított szerződés alapján kérte annak megállapítását, hogy a felperes jogosult a hitelszerződésből eredő bármely pénztartozásával szemben a perbeli fizetési számlaszerződés alapján 2015. március 3. napján esedékes egyenleg szerinti, 180.400.758 forint összegű, a II. rendű alperes felszámolója által nyilvántartásba vett betétkövetelését beszámítani, és a beszámítás eredményeként a hiteltartozása megszűnt.

[14] A felperes a harmadlagos kereseti kérelmét a Ptk. 6:192. §-ára alapította, hivatkozva az elsődleges és másodlagos kereseti kérelem körében megjelölt jogszabályi rendelkezésekre is.

[15] Érvelése szerint a II. rendű alperes és a felperes között létrejött hitelszerződés számos olyan rendelkezést is tartalmaz, amelyek azért kerültek a szerződésbe, hogy az MNB térülését, privilegizált pozícióját biztosítsák. Álláspontja szerint a hitelszerződéssel három fél, a felperes, a II. rendű alperes és az MNB került egymással jogviszonyba. A hitelszerződés aláírásával a felperes ugyanis írásban tudomásul vette, hogy a finanszírozás egy harmadik féltől származik, s a harmadik fél a finanszírozásért cserébe milyen biztosítékok beépítését követeli meg. Ezáltal az MNB-t a hitelszerződésből eredően közvetlenül is jogok illették meg. A szerződéses feltételrendszert az MNB határozta meg. A beszámítási tilalom beépítését az indokolta, hogy az MNB is részese volt a jogviszonynak. Az MNB követelése az óvadékból megtérült.

[16] A felperes a 6/2013. Polgári Jogegységi Határozat 7. pontjára utalva hivatkozott arra, hogy a körülmények megváltozásának lehetősége a szerződés megkötésekor nem volt előrelátható, azokat nem a felperes idézte elő, a megváltozásuk nem tartozik a rendes üzleti kockázat körébe.

[17] Hangsúlyozta, hogy az MNB vitatott hitelezői igénye elutasításának jelentősége van. Ezért lényegesnek tartotta a Fővárosi Ítéltábla felszámolási ügyszám3 (helyesen: felszámolási ügyszám7) számú és a Fővárosi Törvényszék felszámolási ügyszám4 számú végzésének beszerzését, amelyre indítványt tett. E határozatok megismerését követően előadta, hogy a II. rendű alperesen és a felperesen kívül nem maradt más fél a hitelviszonyban.

[18] Kifejtette, a II. rendű alperes a lehetőségeihez mérten helyt állt az ernyőbankkal szemben, azzal a jogviszonya megszűnt, az MNB-vel szemben pedig a beszerzett végzések szerint nem is volt. A felperes betétje a II. rendű alperes birtokában maradt, a fizetési kötelezettségeit a felperes pénzének felhasználásával teljesítette, ezen felül még mindig jelzálogjog áll fenn. A változás eredményeként a II. rendű alperes követelése túlbiztosított a felperes terhére, miközben már nincs kockázata. A felperes e tényállításainak alátámasztására

utólagos bizonyítási indítványt terjesztett elő, és csatolta a Takarékszövetkezet és közte létrejött kölcsönszerződés dokumentumait, annak bemutatására, hogy lényegesen egyszerűbb és kevésbé egyoldalú a garanciarendszer, amikor csak két fél érdekelt a jogviszonyban. Érvelése szerint, mivel a feltételek jelenleg már nem egy háromoldalú jogviszonyban érvényesülnek, okafogyottá vált az indokolatlanul súlyos és egyoldalú garanciarendszer.

[19] A felperes kifejezte, hogy álláspontja szerint a felmondás nem lehetetleníti el a harmadlagos kereseti kérelem teljesítését. A kötelelem megszűnésének a Ptk. 6: 3. §-ában felsorolt esetei között a szerződés felmondással történő megszűnése nem található meg. Ebből következően a felek tartós jogviszonya fennmarad akkor is, ha a szerződést valamelyik fél felmondja.

[20] Az I. rendű alperes elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte, mert vélekedése szerint a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó, ugyanazon jog iránt indított más eljárásban a per tárgyát jogerősen elbírálták a Fővárosi Törvényszék felszámolási ügyszám1 számú, a Fővárosi Ítéltábla felszámolási ügyszám2 számú helybenhagyó végzésével jogerőre emelkedett határozatával.

[21] Érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az MNB vitatott igénye tárgyában hozott döntés nem érinti a felperes beszámítási jogának kizártságát. Vitatta, hogy jelentősége volna a II. rendű alperes fennálló hiteltartozása megszűnésének, s ez a felperes és a II. rendű alperes közötti hitelszerződés NHP jellegének megszűnését vonná maga után, s így a beszámítást kizáró rendelkezést ne kellene alkalmazni.

[22] A harmadlagos kereseti kérelem körében a fentiek mellett hangsúlyozta, hogy a felperes szerződéses kötelezettségként vállalta a beszámítási jogot kizáró szerződési feltételeket. A felperes az NHP konstrukcióval kedvező kamatozású hitelhez jutott, a piaci viszonyokhoz mérten kedvezőbb feltételekben részesült, így a szokásos üzleti kockázatot nem érték el az általa vállalt feltételek. A felperes a szerződés megkötésekor tudatában volt, hogy a II. rendű alperessel létrejött jogviszonyából eredő tartozásai vonatkozásában nem jogosult beszámítási jogot gyakorolni, így nem áll fenn, hogy a szerződés megkötését követően felmerült körülmény folytán lényeges jogi érdeke sérülne. A II. rendű alperes felszámolásának elrendelése nem a felek jogviszonyát, hanem a II. rendű felperes státuszát érinti.

[23] Aláhúzta: megszűnt szerződés jövőre nézve történő módosítása a bíróság által is kizárt, figyelemmel a hitelszerződés 2021. november 4. napján történt azonnali hatályú felmondására. Kiemelte, a felperes beszámítási nyilatkozatot az I. rendű alperessel nem közölt. Hangsúlyozta azt is, hogy a felperes által beszámítani kívánt követelés nem közokiratba foglalt, ezért annak beszámítása a Ptk. 6: 50. § (2) bekezdésében foglaltak szerint is kizárt.

[24] A felperes új tényállítását és utólagos bizonyítási indítványát meg nem engedettnek tartotta.

[25] A II. rendű alperes az elsődleges és másodlagos kereseti kérelem tekintetében csatlakozott a per megszüntetése iránti kérelemhez.

[26] Érdemben az elsődleges kereseti kérelem elutasítását kérte. Védekezésében kifejtette, hogy a Ptk. dispozitivitására figyelemmel a Cstv. és a Hpt. rendelkezéseire képest a felek között létrejött szerződés rendelkezései az irányadók. Az elsődleges és az I. rendű alperessel szembeni másodlagos kereseti kérelem véleménye szerint azért megalapozatlan, mert a hitelszerződés 7.1. pontjának rendelkezései alapján a felperes beszámítási jogot nem gyakorolhatott.

[27] A harmadlagos kereseti kérelemmel szemben anyagi jogi kifogást terjesztett elő, mivel a hitelszerződés 2014. május 5. napján, tehát a Ptk. hatálybalépését követően kötött.

Aláhúzta, hogy a hitelszerződést közjegyzői okirat száma1 számon közjegyzői okiratba foglalták, s a Ptk. 6:50. § (2) bekezdése szerint végrehajtható okirattal meghatározott, továbbá közokiratba foglalt pénzkövetelésbe ugyanilyen pénztartozást lehet beszámítani. Hivatkozott továbbá arra, hogy megszűnt szerződés bíróság általi módosítására nincs lehetőség.

[28] Álláspontja szerint a felperes indítványára beszerzett bírói határozatoknak a kereseti kérelem megítélése szempontjából nincs jogi relevanciájuk.

[29] Az elsőfokú bíróság a döntése jogi indokolása körében az alábbiakat fejtette ki:

[30] Az alperesek per megszüntetése iránti kérelmének a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 176. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt feltételek fennállása hiányában nem adott helyt.

[31] A felperes elsődleges kereseti kérelmét nem találta alaposnak, mert a felek a szerződés tartalmát szabadon állapítják meg, s a hitelszerződés 7.1. pontjának V. alpontjában a felperes tudomásul vette, hogy a hitelszerződésből eredő kötelezettségei teljesítése során sem a II. rendű alperessel, sem az MNB-vel szemben nem jogosult semmilyen kifogást, ellenkövetelést, beszámítást előterjeszteni, arra hivatkozni vagy azt érvényessé tenni. A felperes betétkövetelése nem tekinthető ügyleti és késedelmi kamat, valamint díj- és jutalékigénynek. Az MNB és a II. rendű alperes jogviszonyában bekövetkező változás nem eredményezi a hitelszerződés módosítását, mert erről a felek a szerződésben nem állapodtak meg, így a hitelszerződés NHP jellege nem szűnt meg, amint a Fővárosi Ítéltábla is rámutatott a felszámolási ügyszám2 számú végzésében.

[32] A felperes másodlagos kereseti kérelmével azért nem értett egyet, mert a beszámítási jogának kizárásában való megállapodásra tekintettel a Cstv. 36. § (1) bekezdésére, valamint a Hpt. 49. § (2) bekezdésére nem hivatkozhat alappal.

[33] A harmadlagos kereseti kérelem körében idézte, hogy a Ptk. 6:192. §-a alapján bármelyik fél a szerződés bírósági módosítását kérheti, ha a felek közötti tartós jogviszonyban a szerződés megkötését követően előállott körülmény következtében a szerződés változatlan feltételekkel való teljesítése lényeges jogi érdekét sértené és a) a körülmények megváltozásának lehetősége a szerződés megkötésének időpontjában nem volt előrelátható; b) a körülmények megváltozását nem ő idézte elő; és c) a körülmények változása nem tartozik rendes üzleti kockázata körébe.

[34] Aláhúzta: a felperes a II. rendű alperessel kötött hitelszerződés alapján az MNB által finanszírozott NHP hitelkonstrukció folytán kedvező kamatozású hitelt vett fel, nem vitásan kedvező feltételekben részesült, az ügyleti kamat bázis + kamatfelár legfeljebb évi 2,5% volt, a hitelszerződésben kezelési költséget, rendelkezésre tartási jutalékot, szerződéskötési díjat nem számítottak fel, a felperesnek a hitelfelvétel célját képező ingatlanvásárláshoz nem kellett önerőt biztosítania, így a beszámítás kizártságával kapcsolatos szerződési feltételek nem haladják meg a rendes üzleti kockázat körét. A felperes a szerződéses feltételeknek tudatában volt, a szerződéskötéskor előre látható volt a beszámítási jog kizárásának következménye. Az pedig, hogy a II. rendű alperes felszámolását rendelték el, s az MNB és a II. rendű alperes között a jogviszony megszűnt, nem tekinthető olyan körülménynek, amely változást idézett volna elő a perbeli hitelszerződésre nézve.

[35] Az elsőfokú bíróság leszögezte: a II. rendű alperes felszámolási eljárásában az MNB vitatott hitelezői igénye tárgyában az elsőfokú bíróság az igényt elutasította, határozatát a Fővárosi Ítéltábla a felszámolási ügyszám7 sorszámú végzésével helybenhagyta. A felperes e határozatokra hivatkozással előterjesztett új tényállítását a Pp. 214. § (5) bekezdése alapján figyelmen kívül hagyta, mert a felperes a határozatokat 2022. március 11. napján vette át, amitől számítva a Pp. 214. § (4) bekezdésében előírt határidő 2022. március 26. napján járt le, a felperes pedig a 27. sorszámú beadványát 2022. március 30. napján terjesztette elő.

[36] A bíróság figyelmen kívül hagyta a felperes 27. sorszámú beadványában előterjesztett utólagos bizonyítási indítványt is a Pp. 220. § (7) bekezdése alapján, a Pp. 220. § (5) bekezdés b) pontjában foglalt feltételek hiányában, mert a felperes a felszámolási eljárás iratait 2022. március 11. napján vette át, majd a 25. sorszámú, 2022. március 26. napján érkezett beadványában 2022. március 30. napjáig, nyilatkozattétel céljából határidőhosszabbítást kért. E beadványában utólagos bizonyítási indítványt nem jelentett be, és a határidő meghosszabbítását sem az utólagos bizonyítási indítvány előterjesztésére kérte. Ezért a felperes által kért határidőhosszabbítás tárgyában 26. sorszám alatt hozott végzés nem minősül a Pp. 220. § (6) bekezdése szerinti határidő meghosszabbításának.

[37] A bíróság álláspontja szerint ugyanakkor a felperes által utólagos bizonyítékként csatolt Takarékszövetkezettel kötött kölcsönszerződés feltételei nem szolgálhatnak összehasonlítás alapjául, mivel a perbeli hitelszerződés a piaci alapú kölcsönszerződésektől eltérő, kedvezőbb kamatozású volt.

[38] Az elsőfokú bíróság ítéletét a felperes fellebbezéssel támadta, annak megváltoztatását és a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérve. Fellebbezése kizárólag a másodlagos és a harmadlagos kereseti kérelme tekintetében hozott döntés ellen irányult.

[39] A másodlagos kereseti kérelme kapcsán a jogorvoslati kérelmét azzal indokolta: nem ért egyet azzal, hogy a körülmények lényeges változása nem hatna ki automatikusan a szerződés tartalmára, feltételeire, mert a Ptk. számos ilyen esetet nevesít.

[40] Álláspontja szerint önmagában az a tény indokolta a hitelszerződés NHP jellegét, hogy az MNB biztosította a forrást, és maga az MNB írta elő rendeleti úton a hitelprogramban való részvétel feltételeit, garanciáit, ügymenetét. Az nem vitás, hogy egy kedvező kamatozású, kedvező feltételeken alapuló hitelről volt szó, s a növekedési hitelprogram egy gazdaságpolitikai cél pénzügyi eszköze. A kedvező kondíciókból azonban nem következik a beszámítás kizárása. Az elsőfokú ítélet nem veszi figyelembe, hogy a növekedési hitelprogram célja, hogy az MNB forráshoz juttassa a finanszírozó bankot, az célba juttassa az adóshoz, s az MNB részére a hitel garantáltan megtérüljön. Az MNB éppen ezért kér óvadékot a hitelprogramban részt vevő pénzintézetektől. Amíg a finanszírozó bank tartozik az MNB (vagy az ernyőbank) részére, addig a bank függő helyzetben van, az óvadék sorsa bizonytalan. Ez a kitettség a beszámítás kizárásának okszerű magyarázata. Ezért a per eldöntése szempontjából annak van elsődleges jelentősége, hogy ezek a körülmények miként változtak azt követően, hogy az óvadékot az MNB érvényesítette és a követelése megszűnt a II. rendű alperessel szemben. Az alperesi kitettség megszűnt, a követelés a felperes ingatlanán fennálló jelzálogjoggal védett, amelynek forgalmi értéke messzemenően meghaladja a tartozás összegét. Egyúttal a II. rendű alperes birtokában vannak a felperes pénzeszközei, amelyek ugyancsak lényegesen meghaladják a követelés összegét. A helyzet tehát úgy változott, hogy a II. rendű alperesnek egy több forrással is biztosított követelése maradt fenn a felperessel szemben. Ez a helyzet kockára teszi a felperes működőképességét, veszélyezteti az általa biztosított munkahelyeket és megfosztja a felperest attól, hogy megőrizze és folytassa azt a piaci pozíciót, amelyet a növekedési hitelprogram segítségével meg tudott erősíteni. A felszámolási eljárás megindulása, a felperes pénzforgalmi számlájának azonnali zárolása, az MNB óvadéki kielégítése releváns és nagy jelentőségű változás.

[41] A harmadlagos kereseti kérelme vonatkozásában - melyet a másodfokú bíróságtól másodlagosan kért elbírálni – a felperes fellebbezési érvelése az volt, hogy a Ptk. 6:192. § (1) bekezdése szempontjából nem annak van jelentősége, hogy a szerződéskötéskor ismert volt-e a beszámítás tilalmának szabálya, hanem az a releváns, hogy a felek közötti

tartós jogviszonyban a szerződés megkötését követően előállott körülmény következtében a szerződés változatlan feltételek melletti teljesítése a felperes lényeges jogi érdekét sértené, és a körülmények megváltozásának lehetősége a szerződés megkötésének időpontjában nem volt előrelátható, a körülmények megváltozását nem a felperes idézte elő, továbbá a körülmények változása nem tartozik rendes üzleti kockázat körébe. A II. rendű alperes felszámolása, s az MNB részéről ennek eredményeként történt óvadéklehívás, mind a szerződés aláírását követően történt, és olyan súlyú változások voltak, amelyek feltétlenül indokolják a Ptk. 6:192. §-ának alkalmazását, a szerződés bíróság által történt módosítását.

[42] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság 31/I. és a 31/II. végzései hatályon kívül helyezését és a 2022. március 30. napján előterjesztett tényállításai és bizonyítási indítványai hatályosságának megállapítását is kérte. E körben arra hivatkozott, hogy a törvényszék a 26. sorszámú végzésében a határidőben előterjesztett határidőhosszabbítási kérelmére azt választ adta, hogy a felperes indokolt kérelmére további 4 napot engedélyez, azzal, hogy a 22-II. sorszámú végzésben megállapított kötelezettségét legkésőbb 2022. március 30. napjáig teljesítse. A felperes e meghosszabbított határidőben a felhívásban foglaltaknak eleget tett. Így, ha a bíróság utóbb arra az álláspontra is jutott, hogy maga helytelenül értelmezte a Pp. szabályait, a felhívásával összhangban eljáró felet ebben az esetben sem hozhatja hátrányos helyzetbe.

[43] Az alperesek az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

[44] Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében azt emelte ki, hogy a perben alapvetően jogkérdésben kellett dönten. Álláspontja szerint a felperes jogszabályértelmezése téves, egzaktsági jogszabályi rendelkezéseket figyelmen kívül hagy, egy olyan szerződés következményeitől kíván szabadulni, amelyet szabad akaratából kötött meg, s melynek előnyeit élvezte.

[45] A másodlagos kereseti kérelem körében aláhúzta: mindaddig, amíg a szerződés a felek között hatályos és érvényes, a beszámítási tilalom köti a felperest, nem csupán a II. rendű, de a jogutód I. rendű alperessel szemben is. Ugyanakkor a felperes hitelezői igényként elismert követelése nem minősül közokiratba foglaltak, így annak beszámítása ex lege is kizárt.

[46] A harmadlagos kereseti kérelmet illetően hangsúlyozta: a törvényszék a felperes által vállalt kockázatot, az ennek fejében remélt haszonnal összemérve, helyesen értékelte, hogy a beszámítási jog kizárásának következményét a szerződéskötéskor előre lehetett látni, e korlátozás mellett a felvett hitel a piaci feltételekhez képes kedvezőbb volt. Emellett a beszámítási jog gyakorlásának feltétele azért is hiányzik, mert a felperes nem bocsátott ki a nyitva álló határidőben beszámítási nyilatkozatot.

[47] A felperes fellebbezésében felhozott eljárási kifogásokkal kapcsolatban kiemelte, a felperes nem jelölte meg, hogy a perfelvétel során milyen tényről nem bírt tudomással önhibáján kívül, ami új tény állítására adhatna alapot a számára. Álláspontja szerint a felperes a perfelvétel során valamennyi tény és indítvány ismeretében volt, amelyek a saját tényállításai és bizonyítási indítványai előterjesztéséhez szükségesek voltak.

[48] A II. rendű alperes a fellebbezésre a másodlagos kereseti kérelem kapcsán úgy nyilatkozott, hogy a felperes részéről történő beszámítás lehetőségét maga a felperes által megkötött hitelszerződés zárja ki. A beszámítást emellett az adott esetben a Ptk. 6:50. § (2) bekezdése sem engedi meg. A hitelszerződésből eredő követelések közokiratba foglaltak, míg a felperes követelése nem minősül végrehajtható okirattal vagy egyezséggel meghatározott, illetőleg közokiratba foglalt követelésnek.

[49] A harmadlagos kereseti kérelem körében aláhúzta, a Ptk. 6:192. § (1) bekezdése – az a)-c) pontban rögzített konjunktív feltételek fennállása esetén – abban az esetben teszi lehetővé a szerződés bíróság általi módosítását, ha a szerződés megkötését követően a felek közötti tartós jogviszonyban áll elő olyan körülmény, amelynek következtében a szerződés változatlan feltételek melletti teljesítése valamelyik fél lényeges jogi érdekét sértené. A jelen esetben a felek közötti tartós jogviszonyban azonban semmilyen olyan körülmény nem állt elő a szerződés megkötését követően, amely alapot szolgáltatna a hitelszerződés bírósági módosítására. A II. rendű alperes felszámolásának elrendelése nem érinti a felek jogviszonyát, az MNB és a II. rendű alperes közötti jogviszony megszűnése pedig szintén a felek közötti tartós jogviszony körén kívül következett be. A hitelszerződés azonnali hatályú felmondása a jogviszony megszűnését eredményezte, amit követően nincs a felek között olyan, hatályos és érvényes szerződés, melynek bíróság általi módosítására lehetőség volna.

[50] A Fővárosi Ítéltábla a tényállást kiegészíti azzal, hogy a felszámolási ügyszám2 számú végzését a Kúria a kúriai határozat száma számú végzésével hatályában fenntartotta.

[51] A fellebbezés az alábbiak szerint alaptalan.

[52] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és abból helytálló jogi következtetésre jutott. Az ítéltábla lényegében egyetért a döntése indokaival is, ezért a fellebbezésben foglaltakra is tekintettel, csupán az alábbiakat emeli ki.

[53] Az ítéltábla mindenekelőtt leszögezi, hogy a fellebbezési kérelem korlátaira tekintettel az elsőfokú bíróságnak kizárólag a felperes másodlagos és harmadlagos kereseti kérelméről hozott döntése képezte másodfokú felülbírálat tárgyát.

[54] Az ítéltábla előrebocsátja továbbá, hogy egyetért az elsőfokú bírósággal a felperes utólagos tényállítása és utólagos bizonyítási indítványa figyelmen kívül hagyása kérdésében, azzal együtt, hogy a felperes által előterjesztett új bizonyíték a per eldöntése szempontjából egyébként sem bírna jelentőséggel.

[55] A felperes másodlagos kereseti kérelme annak megállapítására irányult, hogy a felperes jogosult a II. rendű alperessel kötött, perbeli hitelszerződésből eredő, bármely pénztartozásával szemben beszámítani a II. rendű alperes felszámolója által nyilvántartásba vett, 2015. március 3. napján esedékes, 180.400.758 forint összegű betétkövetelését. E

kereseti kérelmét a Cstv. 36. § (1) bekezdésére, a Hpt. 49. § (2) bekezdésére és a Ptk. 6:49. § (1)-(2) bekezdésére alapozta.

[56] A Cstv. 2015. március 3. napján hatályos 36. § (1) bekezdése szerint a felszámolás során csak olyan követelés számítható be, amelyet a felszámoló elismertként nyilvántartásba vett, és amelynek tekintetében a felszámolás kezdő időpontját – vagy ha a követelés később keletkezett, a keletkezését – követően nem került sor engedményezésre.

[57] A Hpt. 49. § (2) bekezdése úgy rendelkezik: azon engedményezett követelések esetében, amelyek beszámítását a hitelintézet végelszámolási vagy felszámolási eljárásában e törvény vagy más törvény lehetővé teszi, a jogosult a beszámítási jogát csak akkor gyakorolhatja, ha azt legkésőbb a hitelintézet tevékenységi engedélyének visszavonását követő nyolc munkanapon belül a hitelintézetnél bejelentette.

[58] A Ptk. 6:49. § (1) bekezdése értelmében a kötelezett pénztartozását úgy is teljesítheti, hogy a jogosulttal szemben fennálló lejárt pénzkövetelését a jogosulthoz intézett jognyilatkozattal a pénztartozásába beszámítja.

[59] A felperes és a II. rendű alperes között létrejött hitelszerződésben a felek úgy állapodtak meg, hogy a hitelfelvevő felperes a hitelszerződésből eredő tartozásaival szemben – kivéve az ügyleti- és késedelmi kamatot, valamint a díj- és jutalékgigényt – nem élhet beszámítással. A felek a Ptk. 6:59. § (1) bekezdése által deklarált szerződési szabadságukból következően ilyen tartalmú, a Ptk. 6:49. § (1) bekezdésében foglaltaktól eltérő kikötést a szerződésükbe szabadon beiktathattak, ennek a Ptk. 6:59. § (2) bekezdése szerint sem volt akadálya. A felperes részéről tehát a szerződés eltérő rendelkezése folytán, a Ptk. 6:49. § (1) bekezdésén alapuló beszámítási jog gyakorlása kizárt.

[60] A felperes által a II. rendű alperes felszámolás alá kerülésére tekintettel hivatkozott Cstv. 36. § (1) bekezdése, valamint Hpt. 49. § (2) bekezdése ugyanakkor nem írja felül sem a Ptk. 6:59. § (1) bekezdésében írott szerződési szabadságot, sem pedig nem állít fel a beszámítás Ptk. 6:49. § (1) bekezdésében foglalt alapvető szabályához képest eltérő rendelkezéseket. A beszámítás lehetőségét nem bővítik ki, nem terjesztik ki olyan esetre, amikor a felek szerződése a beszámítást kizárja, hanem ellenkezőleg: a Ptk. által megengedett beszámításra a Ptk.-hoz viszonyítva, bizonyos további korlátokat határoznak meg.

[61] A fentiek mellett nincs jelentősége annak az egyébként helytálló megállapításnak, hogy a felperes követelésének beszámítására – nem lévén végrehajtható határozattal vagy egyezséggel meghatározottnak, illetve közokiratba foglaltnak minősülő – a Ptk. 6:50. § (2) bekezdése értelmében, kizáró szerződéses rendelkezés hiányában sem volna lehetőség.

[62] A felperes harmadlagos kereseti kérelme a II. rendű alperessel kötött hitelszerződésének a Ptk. 6:192. § (1) bekezdése alapján történő, bíróság általi módosítására irányult, a felperes beszámítási jogát kizáró szerződéses kikötések törlése útján.

[63] A Ptk. elsőfokú bíróság által is idézett 6:192. § (1) bekezdése értelmében a bírósági szerződésmódosításnak – amennyiben a felek közötti tartós jogviszonyban a szerződés megkötését követően előállott körülmény következtében a szerződés változatlan feltételek melletti teljesítése bármelyik fél lényeges jogi érdekét sértené – három további együttes feltétele van: a) a körülmények megváltozásának lehetősége a szerződés megkötésének időpontjában nem volt előrelátható; b) a körülmények megváltozását nem a szerződésmódosítást kérő szerződő fél idézte elő; és c) a körülmények változása nem tartozik a szerződésmódosítást kérő szerződő fél rendes üzleti kockázata körébe.

[64] A felperes a szerződéskötést követően előállott, olyan körülményként, amelynek következtében a szerződés változatlan feltételek melletti teljesítése a lényeges jogi érdekét sértené, azt jelölte meg, hogy a hiteljogviszonyban immár csak két fél van, mivel az MNB

követelése az óvadékból kielégítést nyert. Álláspontja szerint az óvadékból történő kielégítésig a jogviszony háromoldalú volt: abban a II. rendű alperes és a felperes mellett az MNB is félként részt vett, s a beszámítás tilalmának kikötését ez, a már nem fennálló tényező indokolta.

[65] Az ítéltábla a felperes érvei kapcsán először is rámutat: az a körülmény, hogy az érintett hitelprogramhoz az MNB nyújtott forrást, a jogviszonyt még nem tette háromoldalúvá, így a jogviszony kétoldalúvá válásáról sem lehet beszélni azáltal, hogy az MNB követelése megtérült. Az MNB követelésének megtérülése következtében a felperesre nézve kedvező szerződéses feltételek sem változtak, azok a piacon elérhető konstrukciókhoz képest változatlanul előnyösebbek maradtak, tehát a szerződés az NHP keretében kötött ügyletre jellemző jegyeket továbbra is magán viseli.

[66] Az MNB térülése, mint a konstrukció alapvető, lényeges eleme, nem tekinthető a szerződéskötéskor előreláthatatlan eseménynek, s az MNB követelésének kielégítése nem jelentett kockázatot sem. Így az, hogy a MNB óvadékból kielégítést nyert, nem minősül a szerződéskötést követően beállott olyan körülménynek, amelyre bírósági szerződésmódosítás építhető.

[67] A felperesre nézve valójában nem az MNB térülése következtében sérelmes a kialakult helyzet, hanem azért, mert a II. rendű alperes felszámolás alá került, a felszámolás kezdő időpontjában a II. rendű alperesnél vezetett fizetési számláján betéttel rendelkezett, s a II. rendű alperessel szemben fennálló követelésének beszámítását a hitelszerződés rendelkezései nem engedik meg. Vagyis a felperes számára kedvezőtlen változás nem a hitelviszonyban, hanem a II. rendű alperessel fennálló számlaszerződéses viszonyukban következett be.

[68] A Ptk. 6:192. § (2) bekezdése szerint a bíróság a szerződést az általa meghatározott időponttól, legkorábban a szerződésmódosításra irányuló igény bíróság előtti érvényesítésének időpontjától kezdődően úgy módosíthatja, hogy a körülmények megváltozása miatt egyik fél lényeges jogi érdeke se sérüljön.

[69] A Cstv. 1. § (3) bekezdése szerint a felszámolási eljárás célja, hogy a fizetéseképtelen adós jogutód nélküli megszüntetése során a hitelezők e törvényben meghatározott módon kielégítést nyerjenek. Ezáltal a felszámolás alatt álló II. rendű alperesnek a felperes által módosítani kért szerződéssel kapcsolatos lényeges jogi érdekei nem választhatók el a felszámolási eljárásba bejelentkezett valamennyi hitelezője kielégítésére fennálló érdektől. Az pedig nem felel meg a hitelezők Cstv. által meghatározott eljárásrendben történő, szabályozott kielégítésére vonatkozó érdeknek, ha a felperes az általa szerződésben vállalt korlátozással kizárt beszámítás útján, a többi hitelezőt megelőzve, adott esetben nagyobb arányban juthatna hozzá az adóssal szembeni követeléséhez.

[70] Az ítéltábla ugyanakkor azzal is egyetért, hogy felmondás következtében már megszűnt szerződés bírósági módosítására a Ptk. 6:192. § (2) bekezdése értelmében nincs lehetőség.

[71] Az előzőekben kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, helyes indokait a Pp. 386. § (4) bekezdése szerint nem ismételve meg.

[72] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban felmerült perköltségét a Pp. 83. § (5) bekezdése értelmében a felperes maga viseli. A Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles továbbá megfizetni az alperesek másodfokú bíróság előtti jogi képviselésével felmerült ügyvédi munkadíjat, melynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) bekezdése alapján, a 4/A. § (1) bekezdése figyelembevételével határozta meg.

Budapest, 2022. december 14.

dr. Vuleta Csaba s.k.
a tanács elnöke

dr. Rápolti Barbara s.k.
előadó bíró

dr. Mizerák Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
(Szénási Rita)